खलीफा हारून अलरशीदचे

साहसी कारनामे

खरं की खोटं?

वैल बिरो

मराठी: अश्विनी बर्वे

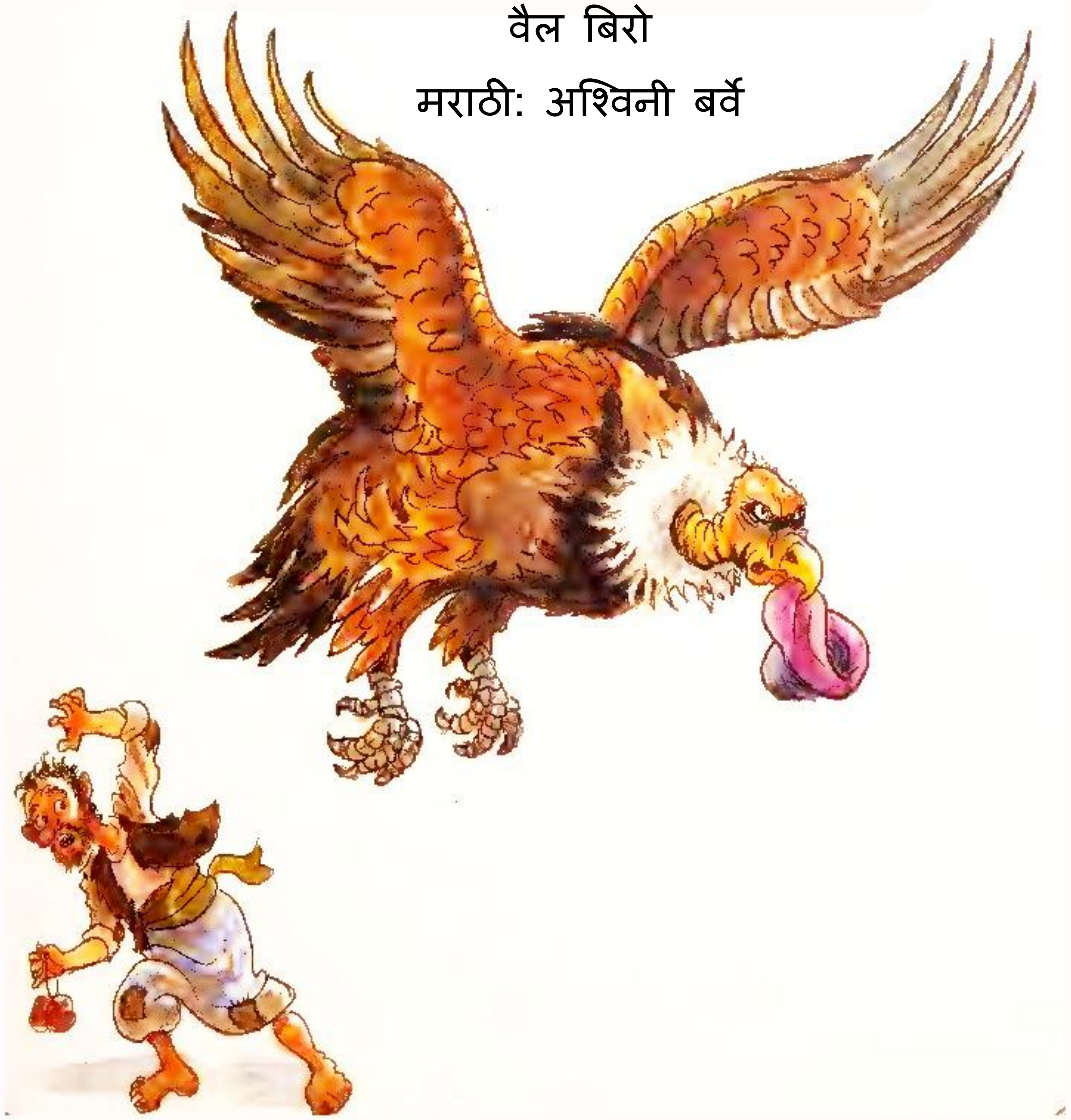

तो खलीफा हारुन अल-रशीद यांच्या मासिक बगदाद भेटीचा दिवस होता आणि तो शहरातून फिरत असताना, त्याला एक भव्य हवेली दिसली जी त्याने यापूर्वी कधीही पाहिली नव्हती. ती अहमद नावाच्या एका व्यापाऱ्याची आणि दोरी बनवणाऱ्याची होती. इतक्या सामान्य व्यवसायाचा माणूस इतक्या भव्य नवीन घर घेऊ शकतो हे पाहून खलीफा आश्चर्यचकित झाला.

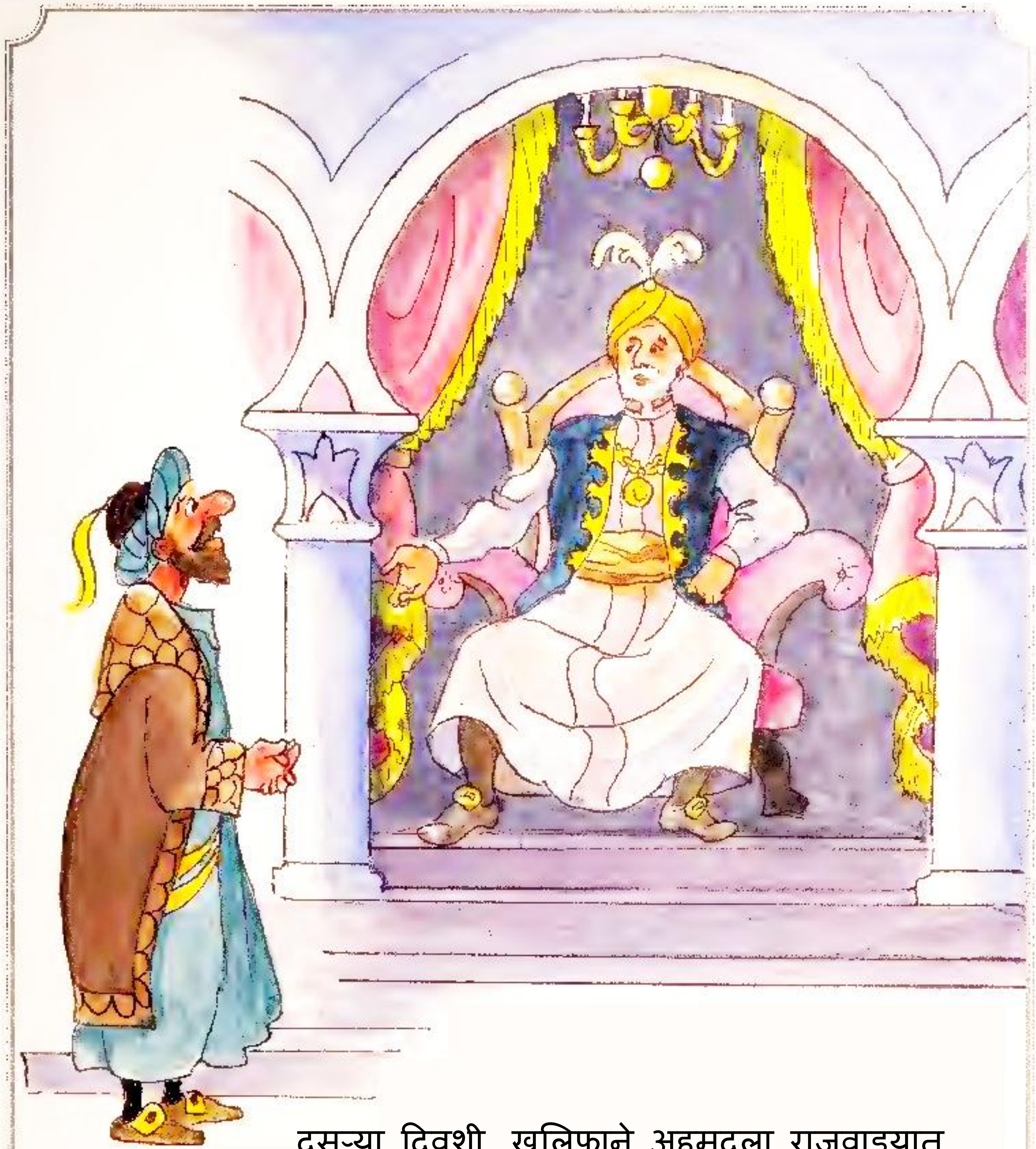

दुसऱ्या दिवशी, खलिफाने अहमदला राजवाड्यात बोलावले आणि त्याला स्पष्टपणे बोलण्यास सांगितले, "तुमच्या सौभाग्याने मी खूश आहे; तुमची कहाणी मला सांगा." अहमदने खलिफाने दाखवलेल्या रुचीबद्दल आभार मानले आणि त्याची कहाणी सांगू लागला:

महाराज, अहमद म्हणाले, मी माझ्या नशिबाचे श्रेय साद आणि सादी नावाच्या दोन गृहस्थांना देतो. ते चांगले मित्र होते, पण श्रीमंत कसे व्हावे याबद्दल दोघांचेही विचार वेगवेगळे होते. श्रीमंत असलेल्या सादीने म्हटले की श्रीमंत होण्यासाठी आधी तुमच्याकडे काही पैसे असले पाहिजेत, परंतु सादचा असा विश्वास होता की तुम्हाला फक्त थोडी प्रतिभा आणि थोडे नशीब हवे आहे.

बरं, अहमद पुढे म्हणाला, एके दिवशी त्याने मला काम करताना पाहिले, पण त्यावेळी माझी गरिबी पाहता, मला यश मिळत नव्हते. "अहमद," सादी म्हणाला, "मला माझ्या मित्राला काहीतरी सिद्ध करायचे आहे. हे २०० सोन्याचे नाणे घे आणि वेळ आल्यावर मला सांग की तू ते कशासाठी वापरलेस." आणि मी त्याचे योग्य आभार मानण्यापूर्वीच तो निघून गेला.

.. अर्थात, मी खूप आनंदी होतो. प्रथम, मी माझ्या कुटुंबासाठी मांस खरेदी करण्यासाठी दहा नाणी काढली आणि नंतर उरलेली १९० नाणी माझ्या पगडीत काळजीपूर्वक गुंडाळली. तथापि, मी मांस घरी घेऊन जात असताना अचानक एक.....

....तुम्ही विश्वास ठेवाल का, माझ्यावर एका मोठ्या गिधाडाने हल्ला केला, जो मांसाच्या मागे लागला होता. त्या प्रचंड पक्ष्याशी लढत असताना, माझी पगडी जमिनीवर पडली. गिधाड मांस सोडून गेले, माझी पगडी आणि त्यात असलेले सर्व पैसे हिसकावून घेऊन पळून गेले!

"तुम्ही कल्पना करू शकता, महाराज," अहमद पुढे म्हणाला, "इतके पैसे गमावून गिधाडाने ते चोरले याचे मला किती दुःख झाले असेल! शिवाय, आता मला... एक नवीन पगडी खरेदी करायची होती, जी मी घेऊ शकत नव्हतो. किमान माझ्याकडे अजूनही नऊ सोन्याची नाणी शिल्लक होती, जी काही काळासाठी पुरेशी असती, पण एकदा ती खर्च झाली की, आम्ही पुन्हा कंगाल होऊ."माझी पत्नी रडण्याशिवाय काहीही करू शकत नव्हती आणि जेव्हा आम्ही पुन्हा भेटू तेव्हा मी सादीला काय सांगेन याची मला काळजी वाटत होती.

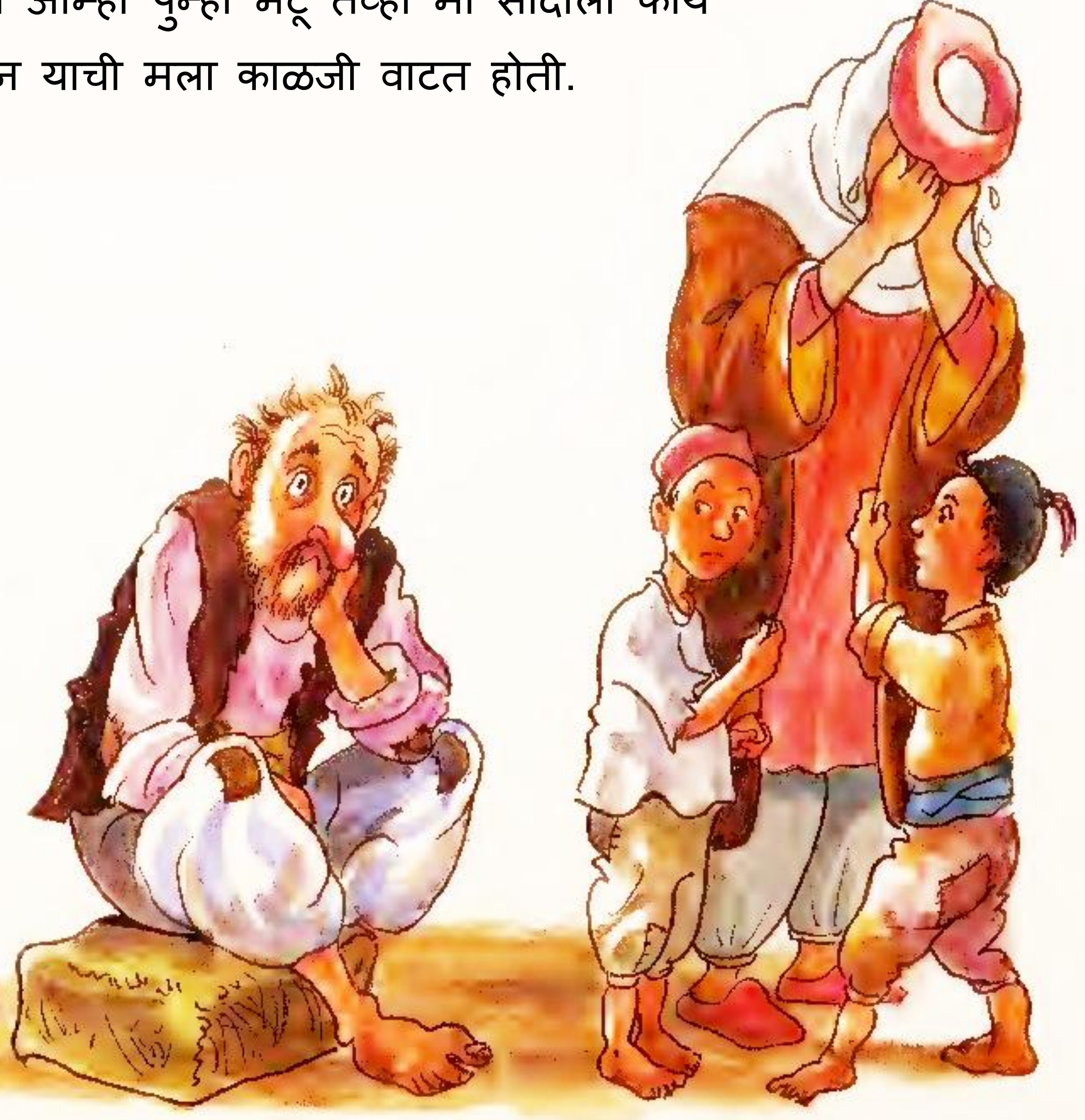

सुमारे सहा महिन्यांनंतर, तो दिवस आला. सादीच्या लक्षात आले की मी अजूनही पूर्वीसारखेच फाटके कपडे घातले आहेत, फक्त एक नवीन पगडी वगळता.जेव्हा मी त्याला गिधाडाबद्दल सांगितले तेव्हा तो म्हणाला की ही कथा खोटी आहे आणि माझ्या आळशीपणाचे निमित्त आहे. तथापि, सादी त्याच्या मित्राला पटवून देण्यात यशस्वी झाला की मी खरे बोलत आहे, म्हणून

सादीने मला २०० सोन्याच्या नाण्यांची आणखी एक बॅग दिली. "यावेळी, ते तुमच्या पगडीपेक्षा सुरक्षित ठिकाणी ठेवा आणि त्यांचा हुशारीने वापर करा."

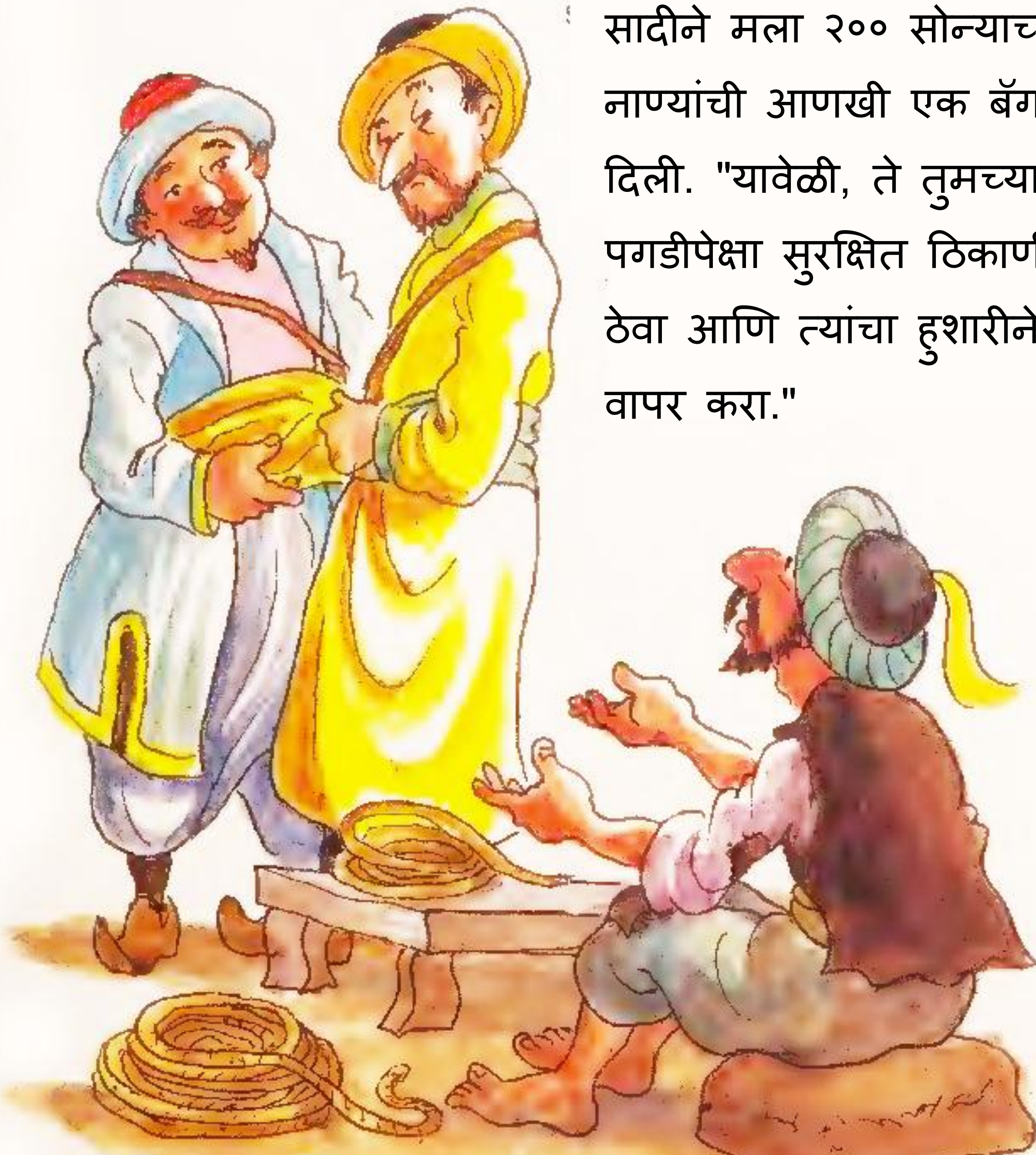

मी सादीबद्दल खूप आभारी होतो आणि दहा सोन्याची नाणी काढून उरलेली आमच्या चुलीजवळ ठेवलेल्या एका जुन्या मातीच्या भांड्यात लपवून ठेवण्याचा निर्णय घेतला. मला वाटले की ते सुरक्षित राहील, कारण कोणालाही कळणार नाही. मी माझ्या पत्नीला याबद्दल सांगितलेही नाही.मग मी माझ्या कामासाठी काही सुतळी आणि रात्रीच्या जेवणासाठी काही अन्न खरेदी करण्यासाठी बाहेर गेलो.

मी बाहेर असताना, माझ्या पत्नीला रस्त्यावर फेरीवाल्याचा आवाज ऐकू आला. तिला साफसफाईसाठी वाळूची गरज होती, म्हणून तिने दार उघडले. पण तिच्याकडे पैसे नसल्याने तिने व्यापाऱ्याला विचारले की तो तिच्या जुन्या भांड्यातील कोंडा बदलून काही वाळू देईल का? त्याने होकार दिला, तिला वाळूचा एक वाटी दिला आणि कोंडा असलेले भांडे - आणि अर्थातच, त्याखाली लपलेले सोने - सोबत घेतले.

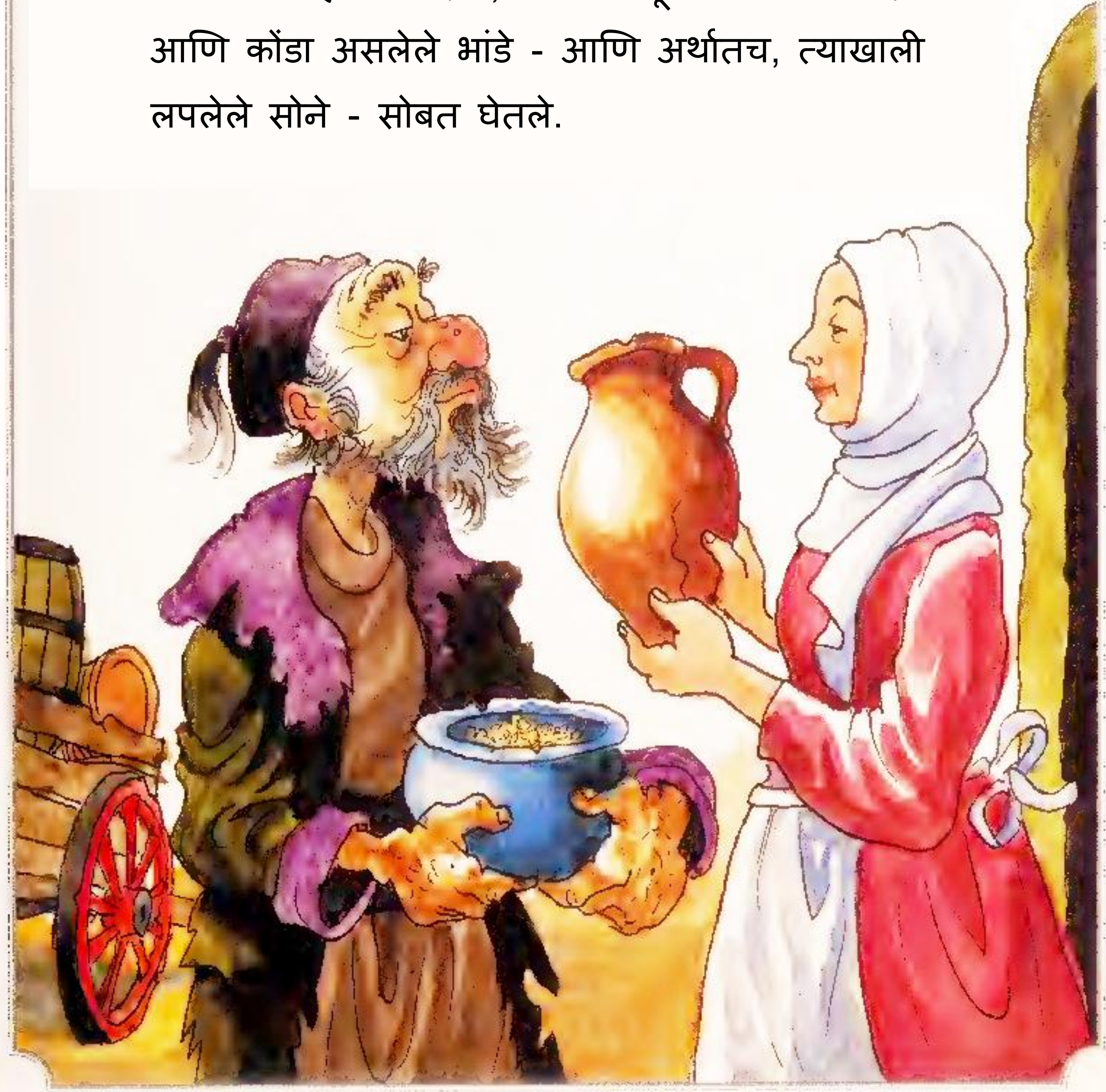

महाराज, अहमद पुढे म्हणाले, "या दुसऱ्या संकटात मला किती राग आला होता किंवा माझी पत्नी तिच्या निष्काळजीपणावर किती रडली हे मी वर्णन करू शकत नाही. शेवटी, आम्ही एकमेकांना असे सांगून सांत्वन दिले की आपण सर्व सोने गमावल्याचे विसरून आपल्या नशिबाचा विचार केला पाहिजे."

यामुळे आम्हाला खूप छान वाटले, पण फक्त एकच गोष्ट होती: पुढच्या वेळी जेव्हा आपण भेटू तेव्हा मी सादीच्या डोळ्यात कसे पाहू शकेन?

जेव्हा आम्ही शेवटी भेटलो, तेव्हा मी त्याला कोंड्याच्या भांड्याबद्दल आणि वाळूबद्दल सांगितले तेव्हा मला लाज वाटली, पण सादीने फक्त उसासा टाकला. "४०० सोन्याची नाणी गमावण्यास मला हरकत नाही," तो सादकडे वळून म्हणाला, "पण मी हार मानतो. आता गरीब माणसाला श्रीमंत बनवण्याचे इतर मार्ग आहेत हे सिद्ध करण्याची तुमची पाळी आहे."

तर सादने मला शिशाचा तुकडा दाखवला आणि म्हणाला, "मला हे नाल्यात सापडले." अहमद, ते घे आणि बघ तुला काही फायदा होतो का."

मी ते घरी आणले आणि त्याबद्दल मला काहीच वाटत नव्हते. मग एका संध्याकाळी, माझा एक शेजारी मच्छीमार त्याच्या जाळ्यात वजन करण्यासाठी माझ्याकडे काही शिसे आहे का असे विचारण्यासाठी आला. "नाहीतर, मी आज रात्री मासेमारीला जाऊ शकत नाही," तो म्हणाला. मी आनंदाने त्याला शिशाचा तुकडा दिला आणि आभार म्हणून, माझ्या शेजाऱ्याने पहिल्याच प्रयत्नात पकडलेला मासा मला देण्याचे वचन दिले.दुसऱ्या दिवशी, तो मला एक मासा घेऊन आला. त्याच्या पहिल्याच प्रयत्नातील तो एकमेव मासा होता, पण तो खूप मोठा होता.

त्या संध्याकाळी, जेव्हा माझ्या पत्नीने ते कापले तेव्हा तिला आत एक मोठा, चमकणारा हिरा सापडला, जो तिला - दुसरे काहीही माहित नसताना - काचेचा तुकडा वाटला. तिने तो मुलांना खेळायला दिला आणि तो इतका चमकदार होता की ते तो पकडण्यासाठी भांडू लागले, इतका आवाज आला की शेजाऱ्यांना त्रास झाला.

रस्त्याच्या पलीकडे राहणाऱ्या एका श्रीमंत ज्वेलर्सची बायको तक्रार करायला आली. अर्थात, मी आणि माझ्या बायकोनेही माफी मागितली आणि तिला तो काचेचा तुकडा दाखवला ज्यामुळे सर्व गोंधळ होत होता. त्या महिलेने लगेच ओळखले की तो हिरा आहे, पण तिने तसे सांगितले नाही. तिने सांगितले की तो इतका सुंदर आहे की ती तीस किंवा चाळीस सोन्याच्या नाण्यांना तो विकत घेऊ इच्छिते. घरी जाताना हे ऐकून मला कळले की तो एक मौल्यवान हिरा असावा.

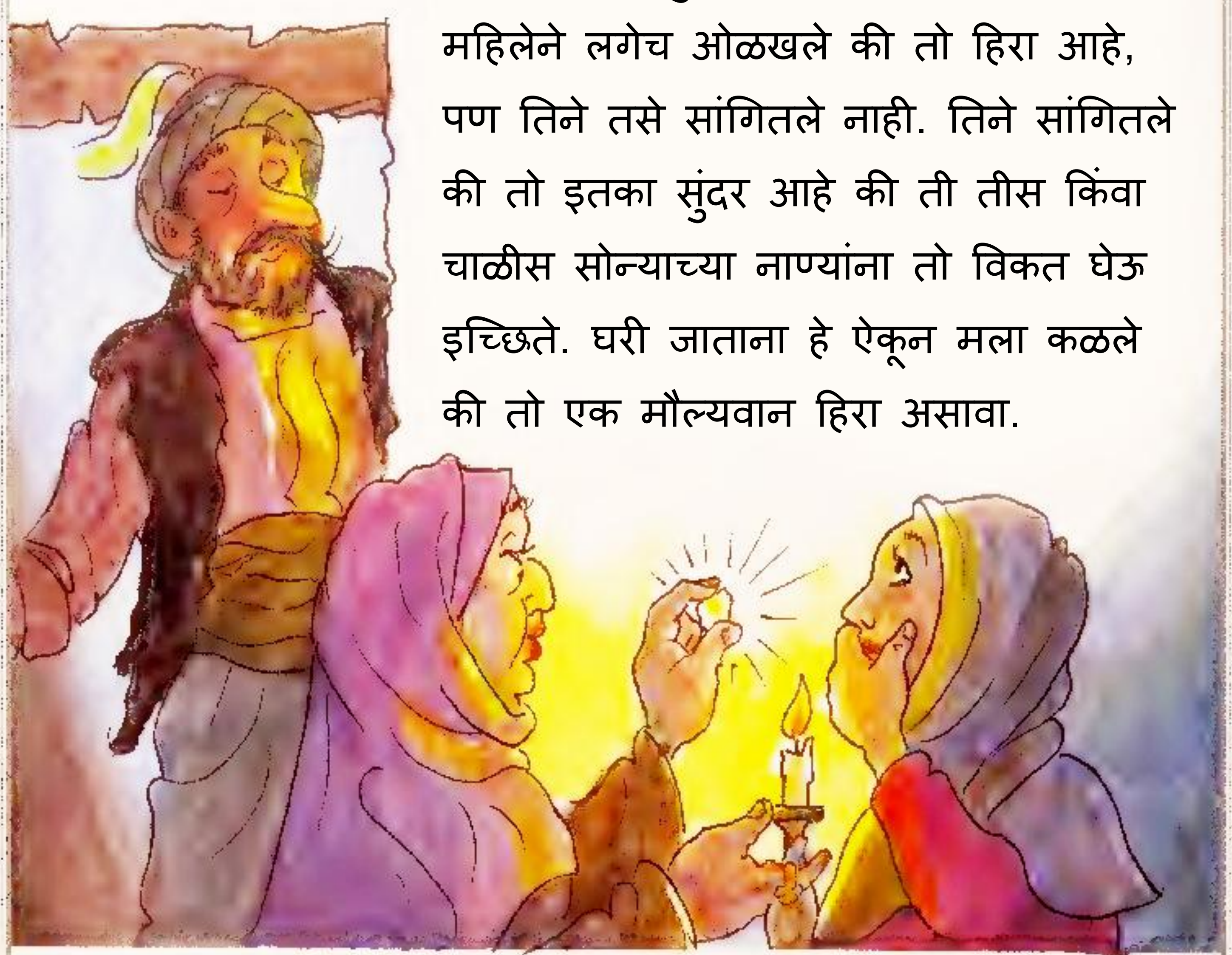

"तुमच्या नवऱ्याला सांगा," मी म्हणालो, "की ते एक लाख सोन्याच्या नाण्यांचे आहे." मी विचार केला, "नशीब म्हणजे काय हे कोणाला माहित आहे."

दुसऱ्या दिवशी सकाळी, जेव्हा ज्वेलर्स आला, तेव्हा तो शांतपणे त्या चमकणाऱ्या हिऱ्याकडे कौतुकाने पाहत होता, पण तरीही त्याला सौदा करायचा होता. मी त्याला सांगितले, "मी तुम्हाला माझी किंमत सांगण्याचा आग्रह धरतो, नाहीतर मी ते दुसऱ्या ज्वेलर्सना विकेन. "नाही, नाही!" तो ओरडला आणि लवकरच तो परत आला, एक लाख सोन्याच्या नाण्यांनी भरलेल्या पिशव्यांनी भरलेली एक मोठी गाडी ढकलत.

मी त्याला हिरा दिला आणि मी माझ्या स्वप्नांपेक्षाही श्रीमंत झालो.

बरं, महाराज," अहमद पुढे म्हणाला, "मी... मी साद आणि सादी यांच्याकडे कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी गेलो होतो, पण ते कुठे राहतात हे मला माहित नव्हते.

त्याऐवजी, मी माझ्या भविष्याचे नियोजन करण्यास सुरुवात केली. मी माझ्या सर्व सहकारी दोरी बनवणाऱ्यांना माझ्यासाठी काम करण्यास सांगितले आणि त्यांना आगाऊ पैसे दिले. मग मी बगदादमध्ये सुतळी आणि तयार दोरी साठवण्यासाठी गोदामे भाड्याने घेतली, जी आम्ही मोठ्या प्रमाणात तयार करायचो आणि नफ्यावर विकायचो.

मग मी महाराजांनी काल पाहिलेला हवेली बांधली, माझ्या कामगारांसाठी राहण्यासाठी आणि त्यांचे सामान ठेवण्यासाठी एक जागा आणि माझ्या कुटुंबासाठी एक खोली.आणि तिथेच मी एके दिवशी साद आणि सादीला पुन्हा भेटलो, जेव्हा ते दोरी बनवणाऱ्या अहमदचे एक भव्य नवीन घर पाहण्यासाठी आले.

मी माझ्या दानशूरांचे कृतज्ञतेने आणि मोकळ्या मनाने स्वागत केले आणि त्यांना माझी कहाणी सांगितली.माझ्या नशिबाबद्दल ऐकून त्यांना खूप आनंद झाला, जरी सादीला अजूनही समजले नाही की मी माझी पगडी आणि कोंडा हरवल्याबद्दल खोटे का बोललो - जसे त्याने गृहीत धरले होते. पण सादने मी सांगितलेल्या प्रत्येक गोष्टीवर विश्वास ठेवला.

अर्थात, मी त्यांचे स्वागत चांगले जेवण, आल्हाददायक संगीत आणि गप्पा मारून केले. "माझ्या मित्रांनो," मी म्हणालो, "तुम्ही रात्री इथेच का राहत नाही, आणि सकाळी आपण नदीकाठी असलेले माझे गावचे घर पाहू."त्यांनी आनंदाने होकार दिला.

आम्ही माझ्या बोटीतून सुंदर निसर्ग बघत प्रवास केला आणि जेव्हा आम्ही पोहोचलो तेव्हा माझे पाहुणे माझे घर, बाग आणि माझ्या पत्नी आणि मुलांना भेटून खूप प्रभावित झाले.

जेवणानंतर, आम्ही व्हरांड्यात आराम करत असताना, माझा मोठा मुलगा धावत आत आला. "बाबा, गिधाडे जिथे राहतात त्या झाडावर मला सापडलेले हे विचित्र घरटे पहा."

महाराज, अहमदने स्पष्ट केले, ते घरटे नव्हते, तर माझी जुनी पगडी होती - तीच पगडी गिधाडाने चोरली होती, आणि इतकेच काय, आम्हाला कापडाच्या घडीमध्ये अजूनही १९० सोन्याची नाणी सापडली!माझ्यावर संशय घेतल्याबद्दल सादीने लगेच माफी मागितली, पण त्याने कबूल केले की त्याला अजूनही कोंडाबद्दलच्या माझ्या कथेवर विश्वास नव्हता.

बरं, जेव्हा आम्ही त्या संध्याकाळी बगदादला परतलो तेव्हा आम्हाला आढळले की आमच्या घोड्यांसाठी कोंडा संपला आहे. धान्याचे कोठार बंद होते आणि आमच्या नोकराला एका रद्दीच्या दुकानात जुन्या मातीच्या भांड्यात फक्त थोडेसा कोंडा सापडला.

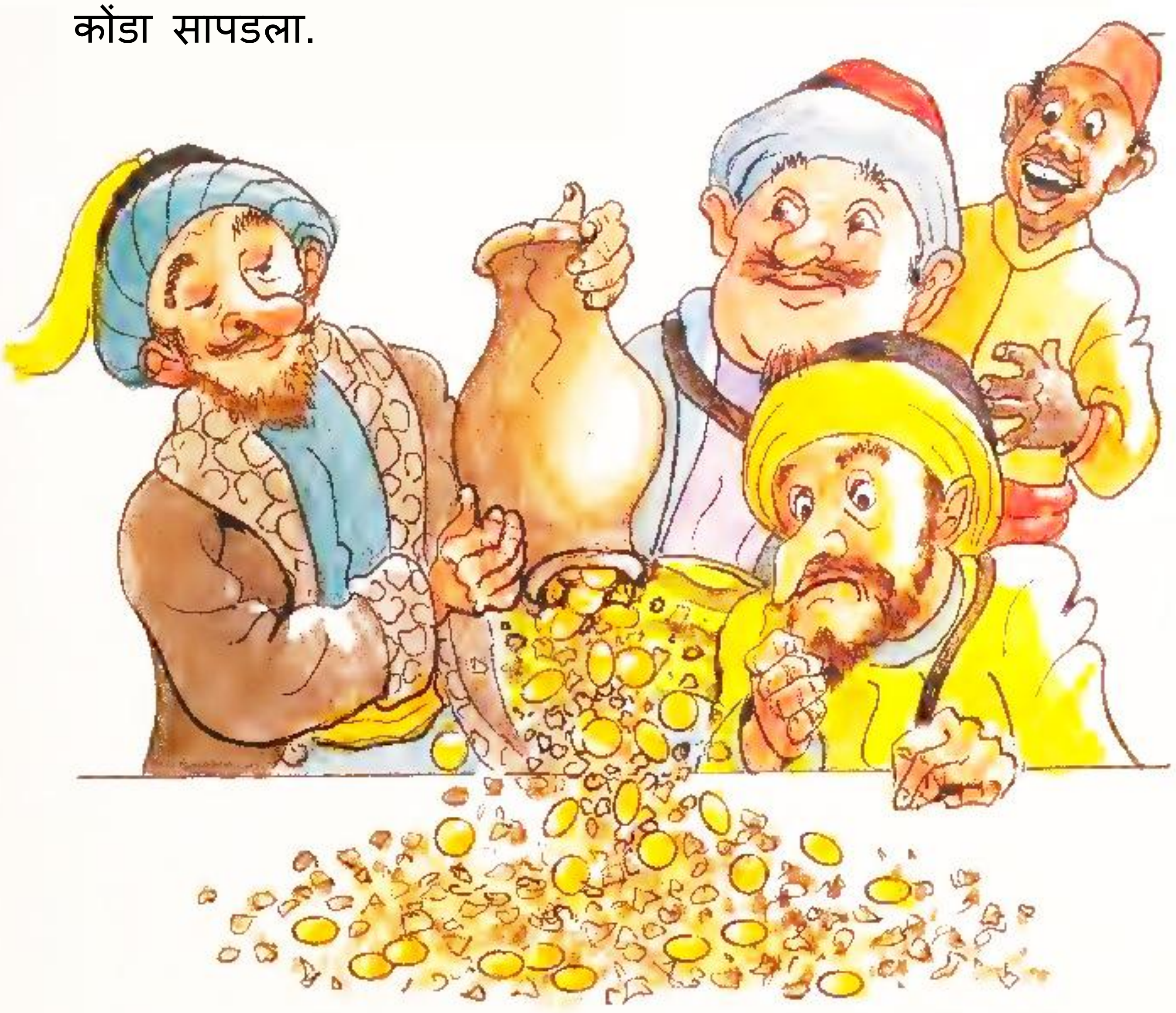

विश्वास ठेवा किंवा न ठेवा, अहमदने त्याची कहाणी अशी संपवली की, "ते माझे जुने भांडे होते!" आणि १९० सोन्याचे नाणे अजूनही तिथेच होते, कोंडयाखाली लपलेले.

खलिफाने अहमदला त्याच्या सर्वात मनोरंजक कथेबद्दल आभार मानले. "तुम्हाला विश्वास बसेल का की मीच तो भव्य हिरा ज्वेलर्सकडून विकत घेतला होता!" तो हसला आणि मग क्षणभर विचार केला. "जर तुम्ही मला तुमची जुनी पगडी आणि कोंडा असलेले ते मातीचे भांडे विकले तर मी ते सर्व माझ्या राजवाड्यात एकत्र प्रदर्शित करेन, जेणेकरून सर्वांना तुमच्या कथेचा आनंद घेता येईल आणि त्यातून काहीतरी शिकता येईल." अहमद आनंदाने सहमत झाला.

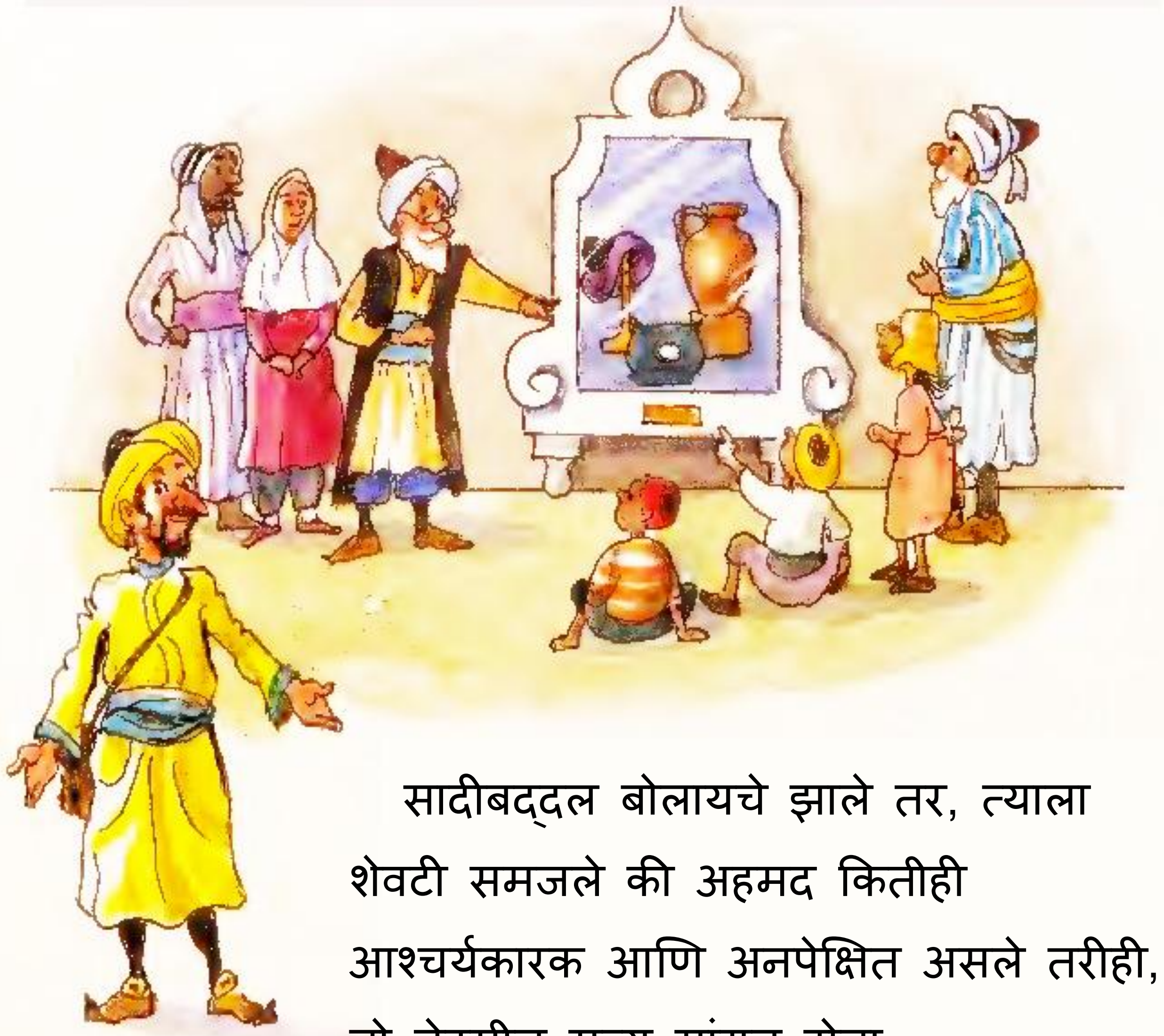

सादीबद्दल बोलायचे झाले तर, त्याला शेवटी समजले की अहमद कितीही आश्चर्यकारक आणि अनपेक्षित असले तरीही, तो नेहमीच सत्य सांगत होता.

समाप्त